

Még mindig nem hiszem el, hogy sikerült. Jobban mondva, hogy nem sikerült. Már mint a népszavazás, a küszöb, érted. De tényleg, érted? Mert én úgy maradtam, mint a fogászaton. Képzeljük csak el, mekkorát buktunk volna, ha fogadásra adtuk volna a fejünket és mekkorát nyert volna az, aki a kudarcra tett volna. De szeretném megismerni azt az embert, aki előre látta ezt a végeredményt.

Egyszerűen nem mentek el az emberek szavazni, nem hallgattak senkire, legfeljebb a lelkiismeretükre és a bojkott otthon marasztaló szavára. Persze, nem vagyok én sem naiv... Nincs az a bojkott, ami akkora hatással lehetne egy javarészt nacionalista, xenofób, jelen esetben homofób társadalomra, hogy hirtelen

mindenkiből toleráns embert faragjon.

Teljesen nyilvánvaló volt számomra, hogy ez az alkotmánymódosító kezdeményezés arra ment ki, hogy a melegeket végképp kizárják a házasság intézményéből. Nem mintha eddig tudtak volna házasodni, de mégis az alkotmány a mi szent tehenünk, írjuk hát bele, hogy férfi és nő, punktum - gondolták.

Álmodni se mertem volna, hogy nem jön össze nekik, már mint a kezdeményezőknél, miután eleve hárommillió támogatóval indultak neki a küldetésnek. Ehhez képest egymillióval se

sikerült überelni önmagukat és **további két millióval maradtak el a sikertől.**

Pedig a legtöbben azt mondták, azt hitték, hogy borítékolható a dolog, mert a román társadalom elég ortodox, elég konzervatív és eléggé félti kereszténységét a melegektől. Ez egy meggyőző többségi pozíciónak tűnt, ráadásul a történelmi tapasztalatból tudni véltük, hogy a román nép szeret az esélyesebbek oldalán állni. Kényelmesen nyerhettek volna most is,

és valami mégis visszafogta őket.

Tévesnek tartom azt a következtetést, hogy hirtelen színt váltott volna a többség és megmutatta volna, hogy valójában mennyire nyitott tud lenni az újra, a változásra. Cserébe több teóriám is van, amivel magyarázni lehetne a távolmaradást.

Az egyik az volna, hogy **az emberek ingerküszöbét nem érte el a dolog**, annak ellenére, hogy a csapból is ez folyt a referendumot megelőző hetekben. Nem érezték azt, hogy valóban veszélyeztetnék őket, családi életüket vagy éppen a kereszténységüket, ha nem mennek el szavazni. Hiszen nem változott volna semmi, mert nem legalizálni akarták a melegházasságot, ugye.

Egy másik fontos szempont, hogy hiába röpködtek az érvek és az álérvek, hiába ment ezerral a **diverziókeltés meg a lelki zsarolás a Bibliával**, az embereket mégsem sikerült meggyőzni és határozott cselekvésre buzdítani. Épp ellenkezőleg, azt hiszem, hogy teljesen összezavarodtak és már nem tudták, hogy mit is kellene gondolni és tenni ebben az ügyben.

Nem elhanyagolható az sem, hogy szép idő volt és hiába adtak rá két napot, ha valaki nem akar feltétlenül élni szavazati jogával, az nem is fog. Emberek vagyunk, kényelmesek vagyunk, és Maslow törvénye érvényesül: **az első a gyomor, a második a szórakozás és csak a harmadik a közélet.** [Márpedig programból nálunk se volt hiány a meleg őszi hétvégén.](#)

A bojkottálók számára az jelenthette az első reménysugarat, amikor kiderült, hogy szombat délutánig minimális részvételt jegyeztek. Mert aki valóban félti a gyerekei jövőjét a homoszexualitás terjedésétől, az határozott igenre készül, és nem vár vasárnapig vele.

De még így is hátra volt egy komolyabb próbatétel:

a vasárnap délelőtti templomozás.

Az egyházak mozgósító erejét eddig soha senki se merete volna megkérdőjelezni, hiszen rendszerint az oltártól az urnához vezetett az útja a legtöbb hagyományos keresztény szavazópolgárnak, még mielőtt megebédelt volna hagyományos keresztény családjával. Most valami mégis megváltozott: a látványos növekedés helyett **a választókedv szinte változatlan maradt a kritikus órákban.**

Pedig az ortodox egyház mellé szépen felsorakozott a magyar egyházak és a pártok többsége, legalábbis a nyilatkozatok szintjén. Az RMDSZ kakukktojást játszott és csak részvételre buzdított, de cinkosságnak ez is bőven elég, hiszen borítékolható volt az igenek túlnyomó többsége és az érvényességet segítette volna elő, ha sikerrel jár a mozgósítás.

De látni kell, hogy **senki se kampányolt igazán, csak takaréklángon.** Tehát számukra se volt prioritás, csak mondtak valamit, hogy ne legyen csend. A román pártok többsége és az RMDSZ is érezhetően visszafogta magát, ebben vélhetően szerepet játszott az erős civil és értelmiségi ellenzél, a nyugat-európai rosszallás és talán a pártokon belüli feszültségek is.

Nem hiszem és nem állítom, hogy az istenadta nép bármivel is megfontoltabb vagy toleránsabb lenne, mint amilyenek eddig bizonyult társadalmi kérdésekben, de legalább

vonjunk le néhány tanulságot.

Nem volna helytelen, ha azok, akik minket (állítólag) képviselnek, legalább belátnák - ha nem is teszik szóvá -, hogy hibáztak, amikor felszálltak ugyanarra a vonatra a román ortodox egyházzal, mert ez a vonat bizony szépen kisiklott.

Kisebbségiként nem csak **szégyen egy másik kisebbségnek ártani**, hanem teljesen hitelét veszti minden igény, amit a többség felé fogalmazunk meg, ha mi magunk többségiként nem tudunk megértők és nyitottak lenni a másság felé.

Bebizonyosodott az is, hogy **tétova vagy hamis szóra nem reagálnak a választók** úgy, ahogy vezetői szeretnék, és nem tartják prioritásnak ezt a kérdést egy olyan országban, ahol inkább jobb fizetésre, egészségügyi ellátásra, minőségi oktatásra és szélesebb utakara várnak az emberek.

Nem ártana inkább ezekre koncentrálni, hiszen újabb választások közelegnek, nem is olyan sokára.